

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ГАЛУШКА ВЛАДИСЛАВ ВІКТОРОВИЧ

УДК 658.012.1:336.67

**АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-
ЕКОНОМІЧНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» Міністерства освіти і науки України (м. Донецьк) на кафедрі фінансів і банківської справи.

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент
Антоненко Валентина Миколаївна,
ДВНЗ «Донецький національний технічний
університет»

Міністерства освіти і науки України (м. Донецьк),
доцент кафедри фінансів і банківської справи.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Полюянов Володимир Петрович,
Автомобільно-дорожній інститут
ДВНЗ «Донецький національний технічний
університет»

Міністерства освіти і науки України (м. Горлівка),
завідувач кафедри економіки та фінансів;

кандидат економічних наук, доцент
Синиця Лідія Віталіївна,
Східноукраїнський національний університет
імені Володимира Даля
Міністерства освіти і науки України (м. Луганськ),
доцент кафедри економіки підприємства.

Захист відбудеться «26» червня 2013 р. о 12 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 11.052.07 у ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» Міністерства освіти і науки України за адресою: вул. Артема, 96, м. Донецьк, 83050.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» Міністерства освіти і науки України за адресою: вул. Артема, 58, м. Донецьк, 83001.

Автореферат розісланий «25» травня 2013 р.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Для ефективного управління підприємствами, розробки й обґрунтування управлінських рішень необхідно мати вичерпну інформацію про внутрішні й зовнішні умови діяльності об'єкта управління. В сучасних умовах особливого значення в управлінні підприємствами набуває його аналітичне забезпечення. Якість управлінських рішень залежить від об'єктивної оцінки фінансово-економічного стану діяльності підприємств, яка дозволяє більш ефективно використовувати наявні виробничі ресурси та поліпшувати фінансово-економічні результати. Аналітичне забезпечення управління діяльністю підприємств є необхідною й важливою умовою виявлення невикористаних резервів та підвищення ефективності управлінських рішень.

Значний внесок у розв'язання завдань аналітичного забезпечення управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємств зробили такі вчені, як М. Баканов, І. Бланк, М. Білик, П. Буряк, В. Гавриленко, О. Єфимова, К. Ізмайлова, І. Каракоз, А. Ковальов, В. Ковальов, М. Коробов, Л. Лахтіонова, Л. Лігоненко, Л. Любушин, Г. Савицька, В. Мельник, Е. Мних, В. Полуянов, М. Тарасенко, Е. Хелферт, А. Шеремет, Т. Шишкова, Д. Шиян, М. Чумаченко і інші. Дослідженню і опрацюванню проблем аналітичного забезпечення діяльності підприємств присвячені роботи М. Білошкурського, С. Герасименка, А. Гончарова, А. Графова, М. Карпушенка, В. Кунцевича, Н. Макарій, О. Мисковця, О. Островської, О. Павловської, І. Паренчук, Л. Синиці, О. Терещенка, М. Фокіної та інших вчених. Проте на сьогодні залишається невирішеним ряд питань щодо обґрунтування комплексного аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємств з позицій динамічного підходу та з урахуванням галузевої специфіки підприємств. Потребують уточнення та подальшого розвитку теоретичні і практичні аспекти формування інструментарію аналітичного забезпечення для ефективного управління фінансово-економічними результатами діяльності промислових підприємств. Актуальність і значимість питань аналітичного забезпечення діяльності підприємств обумовлюють необхідність подальших досліджень у даній сфері, що і визначило вибір теми дисертаційного дослідження, його мету і завдання.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до планів науково-дослідних робіт ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» Міністерства освіти і науки України за темами: «Удосконалення фінансово-кредитного механізму управління національною економікою» (номер державної реєстрації 0107U003021), в рамках якої автором запропоновано науково-практичні підходи до управління фінансово-економічними результатами діяльності промислових підприємств; «Управління фінансово-економічною безпекою національної економіки» (номер державної реєстрації 0110U002830), у ході виконання якої автором обґрунтовано динаміко-галузевий підхід до управління фінансово-економічними результатами діяльності

підприємств.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є подальший розвиток теоретичних і науково-практичних положень аналітичного забезпечення управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємств з позицій динаміко-галузевого підходу та визначення індикаторів аналітичних показників діяльності підприємства для обґрунтування управлінських рішень.

Для досягнення мети дослідження було поставлено та вирішено такі завдання:

- визначено сутність аналітичного забезпечення діяльності підприємств як основи для прийняття управлінських рішень;
- запропоновано науковий інструментарій аналітичного забезпечення управління підприємствами в контексті фінансового та економічного аналізу;
- обґрунтовано концепцію синтезу фінансового та економічного аналізу в управлінні результатами діяльності підприємств;
- удосконалено факторну модель формування фінансово-економічних результатів діяльності підприємств;
- обґрунтовано індикатори фінансових аналітичних показників оцінки діяльності підприємств з позицій галузевого підходу;
- запропоновано науково-методичний інструментарій до аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємств на основі динамічного підходу;
- розроблено науково-методичний інструментарій управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємств за допомогою динаміко-галузевого підходу;
- удосконалено методичний підхід до розробки управлінських рішень на основі аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємств;
- обґрунтовано пропозиції щодо застосування динаміко-галузевого підходу до аналітичного забезпечення управління діяльністю металургійних, машинобудівних та вугледобувних підприємств.

Об'єкт дослідження – процес управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємств.

Предмет дослідження – науково-методичні аспекти обґрунтування і практичного використання інструментів аналітичного забезпечення управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємств.

Методи дослідження. Теоретичною та методичною основою дисертаційної роботи є наукові праці і методичні розробки українських і зарубіжних учених з питань аналітичного забезпечення управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємств.

Для вирішення поставлених задач були використані: методи діалектичної логіки та системно-структурного аналізу (для уточнення сутності та складових аналітичного забезпечення управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємств); статистичних групувань і порівняльного аналізу (для формування нормативів фінансово-економічних показників різних галузей промисловості); процесний та системний підходи (при формуванні системи факторних моделей фінансово-економічних результатів діяльності підприємств); економіко-математичне моделювання (для формування структурно-логічних моделей фінансово-економічних результатів діяльності підприємств); сценарний

підхід (для розробки стратегічних управлінських рішень); абстрактно-логічний (для узагальнення, побудови висновків та розробки рекомендацій).

Інформаційну базу дослідження склали нормативні та законодавчі акти України з питань аналітичного забезпечення діяльності підприємств, офіційні дані Державної служби статистики України, звітна документація металургійних, вугільних, машинобудівних підприємств, результати авторських досліджень.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні теоретичних положень, розвитку наукових підходів та обґрунтуванні практичних рекомендацій з питань аналітичного забезпечення в управлінні фінансово-економічними результатами діяльності підприємств для виявлення невикористаних резервів виробництва та підвищення ефективності управлінських рішень. Найбільш суттєвими результатами роботи, що відзначаються науковою новизною, є такі:

вперше:

– обґрунтовано концепцію синтезу фінансового та економічного аналізу в управлінні результатами діяльності підприємств, яка базується на поєднанні науково-методичного інструментарію та оптимізації складових, що впливають на формування економічних та фінансових параметрів підприємств, що надає можливість розробки управлінських рішень щодо використання резервів покращення фінансово-економічних результатів їх діяльності;

удосконалено:

– систему аналітичних фінансових показників діяльності підприємства та критеріїв їх оцінки для різних видів виробництва, що надає можливість моніторингу та порівняння діяльності підприємств із загальноринковими тенденціями;

– факторну модель формування фінансово-економічних результатів діяльності підприємств шляхом встановлення взаємозалежності між фінансовими та економічними показниками, що дозволяє визначити резерви виробництва та вплив певних факторів на кінцевий результат діяльності підприємств;

– науково-практичні засади управління діяльністю підприємств на основі динаміко-галузевого підходу, який передбачає визначення динаміки показників фінансово-економічного стану підприємства відносно тенденцій розвитку підприємств аналогічних видів діяльності, що створює підґрунтя для здійснення стратегічного управління;

дістало подальшого розвитку:

– визначення сутності аналітичного забезпечення діяльності підприємств, під яким розуміється комплекс наукового, методичного та практичного інструментарію фінансово-економічного аналізу, використання якого забезпечує формування інформаційної бази для здійснення управління економічними та фінансовими результатами діяльності підприємств;

– науково-методичний підхід до управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємств, який базується на інструментарії їхнього моделювання, що дозволяє здійснювати цілеспрямований вплив на динаміку фінансових показників діяльності підприємств в процесі розробки і реалізації управлінських рішень.

Практичне значення одержаних результатів. До результатів, які мають прикладний характер, належать науково-практичні рекомендації щодо оцінки

фінансово-економічного стану промислових підприємств на основі динаміко-галузевого підходу, що надає можливість визначати невикористані резерви в господарській діяльності підприємств та забезпечувати їх розвиток у майбутньому.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено у практичній діяльності таких підприємств: ТОВ «Мікрометалургія» (довідка № 02/4-12 від 15.09.2009 р.); ДП «Орджонікідзевугілля» (довідка № 02/6-46 від 28.12.2009 р.); ВАТ «ДХК «Трест Горлівськвуглебуд» (довідка № 04/14-17а від 28.10.2009); ВАТ «Трест Артемвуглебуд» (довідка № 41 від 31.03.10), а також у навчальному процесі Автомобільно-дорожнього інституту ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» (довідка № 42-33/1179 від 10.11.2010 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до розробки теоретичних, практичних, методичних положень і рекомендацій з аналітичного забезпечення управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємств. Особистий внесок здобувача у колективно опубліковані праці конкретизовано у переліку публікацій.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення і результати дослідження доповідалися на міжнародних науково-практичних конференціях: «Сучасні проблеми управління» (м. Донецьк, 2003); «Науково-технічний розвиток: економіка, технології, управління» (м. Київ, 2005); «Динаміка наукових досліджень 2005» (м. Дніпропетровськ, 2005); «Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, стале економічне зростання» (м. Донецьк, 2005); «Крок молоді у майбутнє» (м. Київ, 2006); «Актуальні проблеми економічного та соціального розвитку виробничої сфери» (м. Донецьк, 2007, 2008, 2009); «Теоретичні та прикладні питання економіки» (м. Київ, 2007); «Сучасні технології менеджменту: проблеми теорії та практики» (м. Харків, 2008); «Проблеми економічного і соціального розвитку в умовах світової кризи» (м. Донецьк, 2009), «Стан і проблеми оподаткування в умовах світової фінансової кризи» (м. Донецьк, 2009); «Актуальні проблеми економічного та соціального розвитку регіону» (м. Красноармійськ, 2009).

Публікації. За матеріалами дисертації опубліковано 20 наукових праць загальним обсягом 7,16 д.а., де особисто автору належить 5,19 д.а., з яких 9 – у наукових фахових виданнях, 11 – за матеріалами конференцій.

Структура та обсяг дисертаційної роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 217 сторінок тексту, у тому числі основний текст включає 180 сторінок. Робота містить 44 таблиці на 52 сторінках, 14 рисунків на 14 сторінках, список використаних джерел, який включає 174 найменування на 17 сторінках, та 4 додатки на 18 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та завдання дослідження, наукову новизну, практичне значення, апробацію результатів, повноту викладу наукових і прикладних результатів дисертації в опублікованих працях.

У першому розділі «**Теоретичні засади аналітичного забезпечення управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємств**» визначено сутність аналітичного забезпечення діяльності підприємств як основи для

прийняття управлінських рішень; запропоновано науковий інструментарій аналітичного забезпечення управління підприємствами в контексті фінансового та економічного аналізу; обґрунтовано концепцію синтезу фінансового та економічного аналізу в управлінні результатами діяльності підприємств.

Розробка управлінських рішень потребує об'єктивної аналітичної інформації щодо стану діяльності підприємства. Засобом отримання і інструментом обробки інформації є аналітичне забезпечення, складові якого визначаються потребами управління. Тому аналітичне забезпечення передбачає визначення сутності та змісту, виходячи зі специфіки функціонування підприємств певних видів діяльності. Теоретичні дослідження довели необхідність розвитку існуючих наукових, методичних та практичних засад аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємств, оскільки не існує єдиного підходу до визначення сутності та змісту поняття «аналітичне забезпечення», не систематизовано його інструментарій, що застосовується для обґрунтування управлінських рішень. В роботі уточнено сутність аналітичного забезпечення діяльності підприємств, яке запропоновано розуміти як комплекс наукового, методичного та практичного інструментарію фінансово-економічного аналізу, використання якого надає керівництву підприємства інформацію для управління економічними та фінансовими параметрами його діяльності і дозволяє оптимізувати функції управління.

Дослідження особливостей формування аналітичного забезпечення діяльності підприємств дозволило визначити два основні напрямки його розвитку, які базуються на інструментарії економічного або фінансового аналізу. У роботі обґрунтовано концепцію аналітичного забезпечення на основі синтезу інструментів економічного та фінансового аналізу і формування комплексного наукового, методичного та практичного інструментарію фінансово-економічного аналізу, що забезпечує підвищення об'єктивності і якості управлінських рішень. Існуючий інструментарій аналітичного забезпечення ґрунтується на фінансових аналітичних показниках, які характеризують фінансовий стан підприємства та рівень використання його майна, та економічних показниках, що відображають стан виробничо-господарської діяльності підприємства та рівень використання його виробничих ресурсів. Аналіз практики використання аналітичних показників в управлінні підприємствами свідчить, що запропоновані різними методиками та авторами методи їх розрахунку та критерії оцінки не дозволяють здійснювати комплексне управління діяльністю підприємств. Зокрема, методичні підходи, запропоновані державними установами, спрямовуються на вирішення тільки окремих часткових завдань і не передбачають встановлення зв'язку фінансових показників із економічними показниками діяльності підприємств, а також не враховують особливостей певних видів економічної діяльності. З'ясовано, що для прийняття управлінських рішень підприємства використовують нормативи фінансово-економічних показників та параметри інтегральних моделей, які не враховують умов діяльності українських підприємств та базуються на статичній фінансовій інформації. Це унеможлиблює використання існуючого інструментарію аналітичного забезпечення діяльності підприємств для прийняття управлінських рішень.

Зміна умов функціонування підприємств потребує періодичного перегляду і встановлення фінансово-економічних нормативів з урахуванням особливостей галузей і видів діяльності підприємств. У роботі доведено, що в управлінні підприємствами основними напрямками розвитку аналітичного забезпечення є такі:

– комплексне системне поєднання інструментарію аналітичного забезпечення на основі фінансового та економічного аналізу, що дозволяє при здійсненні контролю і плануванні діяльності підприємства виявити його невикористані резерви;

– врахування галузевих особливостей національної економіки, що досягається встановленням нормативів аналітичних показників діяльності підприємства в межах конкретної галузі під час здійснення оцінки його фінансового стану;

– аналіз ефективності інвестиційної діяльності, що забезпечується об'єктивною оцінкою функціонування підприємства за допомогою його фінансових аналітичних показників при виборі варіантів капіталовкладень;

– прогнозування діяльності підприємства за допомогою аналітичної інформації для формування результатів діяльності підприємства на перспективу.

Основним змістом аналітичного забезпечення управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємств є комплексний, системний аналіз господарської діяльності підприємств і чинників формування фінансово-економічних результатів. Обґрунтовано, що розвиток аналітичного забезпечення управління результатами діяльності підприємств у напрямку його комплексності досягається на основі концепції синтезу фінансового та економічного аналізу за допомогою використання показника прибутку (рис. 1).

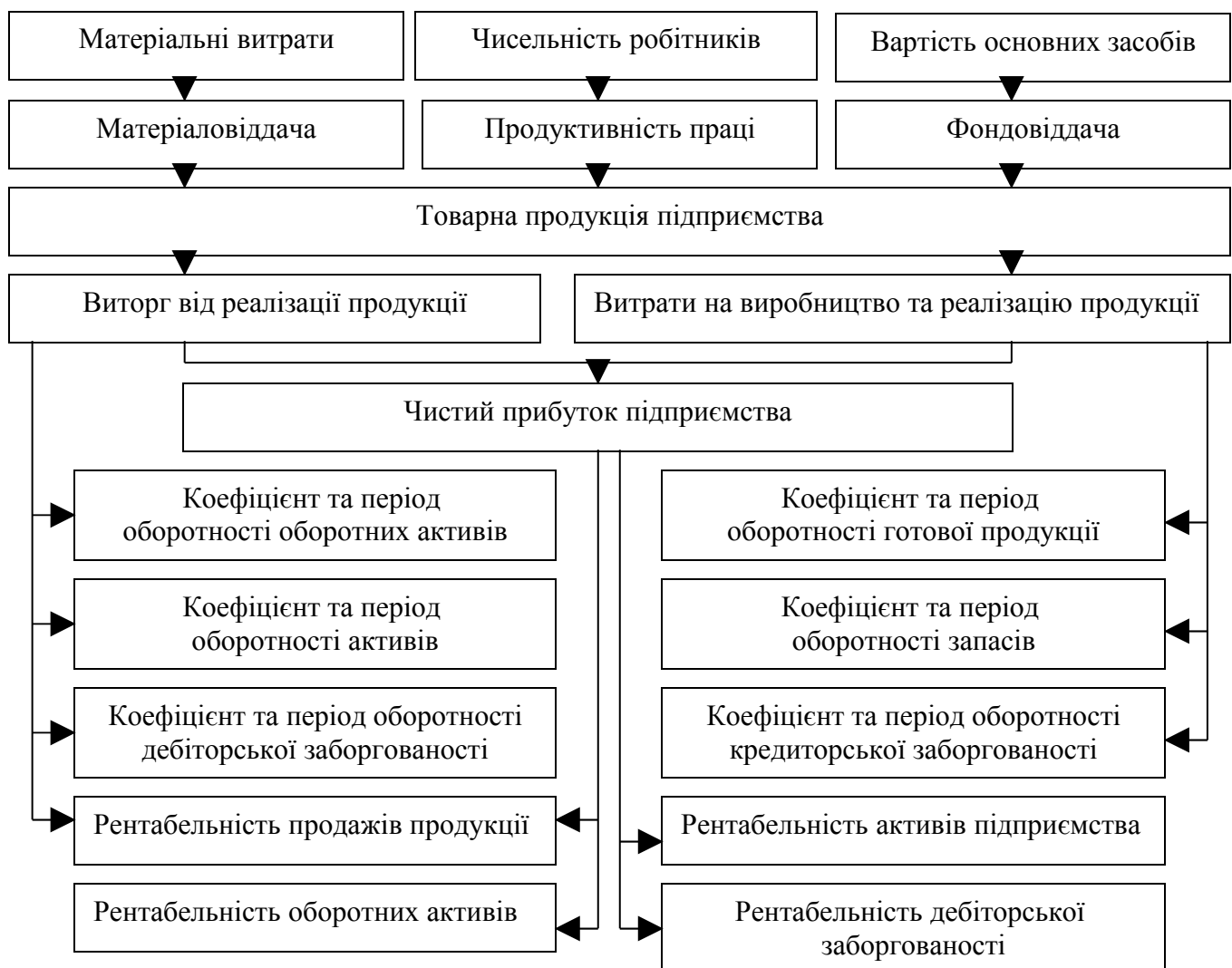

Рис. 1. Схема взаємозв'язку фінансових та економічних показників діяльності підприємства

Синтез двох підходів передбачає процес оптимізації складових, що впливають на формування економічних та фінансових параметрів діяльності підприємства, з метою забезпечення необхідного кінцевого результату. Дослідження фінансових показників діяльності підприємства визначило їх залежність від економічних параметрів виробничо-господарської діяльності. Концепція синтезу фінансового та економічного аналізу в управлінні результатами діяльності підприємств передбачає поєднання їх інструментарію, що дозволяє розкрити причинно-наслідкові зв'язки між ними та здійснювати управління фінансовими результатами діяльності підприємства через вплив на економічні параметри шляхом пошуку і використання резервів виробництва.

У другому розділі **«Формування науково-практичного інструментарію аналітичного забезпечення»** розроблено факторну модель формування фінансово-економічних результатів діяльності підприємств; обґрунтовано індикатори аналітичних показників оцінки діяльності підприємств з позицій галузевого підходу; запропоновано динамічний підхід до аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємств.

Обґрунтовано, що причинно-наслідковий зв'язок між економічними і фінансовими показниками можна визначити за допомогою факторних моделей формування фінансово-економічних результатів діяльності підприємства на підставі показника товарної продукції і показників екстенсивного та інтенсивного використання виробничих ресурсів (табл. 1). Для визначення обсягів товарної продукції у моделях фінансових показників застосовуються показники використання матеріальних ресурсів (матеріальні витрати, матеріаловіддача) та основних засобів (вартість основних засобів, фондівіддача). Застосування факторної моделі чистого прибутку, як основного фінансово-економічного результату діяльності підприємства, дозволяє встановити взаємозв'язок економічних і фінансових показників діяльності підприємства та структурно-логічні залежності між ними, що надає змогу визначити резерви господарської діяльності за видами ресурсів та забезпечити дієвість процесу управління.

Доведено, що застосування універсальних критеріїв для інтерпретації фінансово-економічних показників є однією з суттєвих проблем аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємства, що використовується зараз, проте воно не дозволяє надати об'єктивну оцінку про його фінансовий стан. Зокрема, існуючі у світовій практиці критерії оцінки фінансового стану, що використовуються у рекомендаціях Національного банку України та інших фінансових установ, не адаптовані до умов функціонування українських підприємств та не враховують їх особливості за видами економічної діяльності. З метою усунення цього недоліку на підставі фінансової звітності підприємств було обґрунтовано та розраховано індикатори аналітичних показників оцінки результатів діяльності для підприємств трьох видів економічної діяльності. Для вирішення цього завдання за даними 14 металургійних підприємств, 12 підприємств машинобудування та 12 вугледобувних підприємств було проведено кластеризацію із застосуванням пакета Statistica (Евклідова відстань, метод Варда) та розраховано індикатори аналітичних показників оцінки діяльності за групами підприємств (табл. 2). Перегляд індикаторів можна синхронізувати з періодами виконання цільових програм у конкретних галузях, які мають часові обмеження, а також встановити

межі планового перегляду рекомендацій щодо інтерпретації показників, що розглядаються.

Таблиця 1

Факторні моделі формування аналітичних показників діяльності підприємств

Формула розрахунку	Умовні позначення
$K_{об} = \frac{\sum_{i=1}^n (ПТ_i \cdot Ч \cdot P_i)}{ОБ_{сер}}$	<p>$K_{об}$ – коефіцієнт оборотності оборотних активів; $ПТ_i$ – виробіток і-го виду продукції одним робітником, од.; $Ч$ – чисельність робітників, люд.; P_i – ціна реалізації і-го виду продукції, грн.; $ОБ_{сер}$ – середня (за період) вартість оборотних активів, грн.; $i=1,2,\dots,n$ – перелік видів продукції.</p>
$\hat{E}_{\acute{a}\grave{c}} = \frac{\sum_{i=1}^n (\ddot{I}T_i \cdot \times \cdot P_i)}{\hat{A}\hat{C}_{\grave{n}\acute{a}\grave{o}}}$	<p>$K_{о\grave{z}}$ – коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості; $ДЗ_{сер}$ – середня величина дебіторської заборгованості, грн.</p>
$K_{кз} = \frac{\sum_{i=1}^n (ПТ_i \cdot Ч \cdot V_i) + F}{КЗ_{сер}}$	<p>$K_{кз}$ – коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості; $КЗ_{сер}$ – середня величина кредиторської заборгованості, грн.; V_i – змінні витрати на виробництво одиниці і-го виду продукції, грн.; F – постійні витрати підприємства, грн.</p>
$K_{zn} = \frac{\sum_{i=1}^n (ПТ_i \cdot Ч \cdot P_i)}{ЗГП_{сер}}$	<p>K_{zn} – коефіцієнт оборотності готової продукції; $ЗГП_{сер}$ – середня вартість запасів готової продукції, грн.</p>
$\hat{E}_{\acute{a}\grave{c}} = \frac{\sum_{i=1}^n (\ddot{I}T_i \cdot \times \cdot V_i) + F}{\hat{A}\hat{C}_{\grave{n}\acute{a}\grave{o}}}$	<p>$K_{вз}$ – коефіцієнт оборотності виробничих запасів; $ВЗ_{сер}$ – середня вартість виробничих запасів, грн.</p>
$K_{вк} = \frac{\sum_{i=1}^n (ПТ_i \cdot Ч \cdot P_i)}{ВК_{сер}}$	<p>$K_{вк}$ – коефіцієнт оборотності власного капіталу; $ВК_{сер}$ – середня величина власного капіталу, грн.</p>
$P_{ск} = \frac{(\sum_{i=1}^n ((ПТ_i \cdot Ч + ЗНП_i) \cdot (P_i - V_i)) - F)}{СК_{сер}}$	<p>$P_{вк}$ – коефіцієнт рентабельності сукупного капіталу; $ЗНП_i$ – зміна залишків нереалізованої продукції і-го виду, од.; $\Phi P_{ф\grave{o}}$ – фінансовий результат від фінансової діяльності, грн.; $\Phi P_{i\grave{o}}$ – фінансовий результат від інвестиційної діяльності, грн.; C_n – ставка податку на прибуток підприємства, в частках; $СК_{сер}$ – середня величина сукупного капіталу, грн.</p>
$P_{\hat{A}\hat{E}} = \frac{(\sum_{i=1}^n ((\ddot{I}T_i \cdot \times + \zeta \ddot{I}\ddot{I}_s) \cdot (P_i - V_i)) - F)}{\hat{A}\hat{E}_{\grave{n}\acute{a}\grave{o}}}$	<p>$P_{вк}$ – коефіцієнт рентабельності власного капіталу.</p>

$P_{об} = \frac{\sum_{i=1}^n ((ПТ_i \cdot Ч + ЗНП_i) \cdot (P_i - V_i)) - F}{ОБ_{сеп}}$	$P_{об}$ – коефіцієнт рентабельності оборотних активів.
$P_{pn} = \frac{\sum_{i=1}^n ((ПТ_i \cdot Ч + ЗНП_i) \cdot (P_i - V_i)) - F}{\sum_{i=1}^n ((ПТ_i \cdot Ч + ЗНП_i) \cdot (P_i - V_i))}$	P_{pn} – коефіцієнт рентабельності реалізованої продукції.

Встановлені індикатори є базовими критеріями оцінки фінансово-економічного стану підприємства, використання яких у поточній аналітичній роботі дозволяє одержувати об'єктивну оцінку щодо галузевої специфіки підприємств та її впливу на структуру активів підприємства.

Таблиця 2

Система показників оцінки діяльності підприємств за видами економічної діяльності

Показники	Значення показників (згідно існуючих підходів)	Індикатори за видами економічної діяльності (згідно авторського підходу)		
		металургійне виробництво	виробництво машин і устаткування	видобуток кам'яного вугілля
Коефіцієнт поточної ліквідності	1–2,5	2,0–3,5	2,0–2,8	0,5–1,0
Коефіцієнт оборотності активів	Збільшення	1,5–2,5	1,2–1,7	0,4–0,8
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	Збільшення	3,0–5,0	3,0–4,0	3,3–6,0
Коефіцієнт автономії	> 0,5	0,5–0,8	0,6–0,9	0,4–0,8
Коефіцієнт фінансування	> 0,8	1,0–2,5	1,1–2,5	> 2,5
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,75–0,9	0,6–0,9	0,6–1,0	0,6–0,9
Коефіцієнт мобільності	> 0,5	2,0–3,5	0,8–2,5	0,2–0,5
Рентабельність активів	Збільшення	0,02–0,05	0,08–0,1	0,01–0,03
Рентабельність власного капіталу	Збільшення	0,05–0,12	0,1–0,18	0,02–0,05
Рентабельність виторгу від реалізації	Збільшення	0,03–0,07	0,06–0,09	0,01–0,03

Фінансові показники за своєю сутністю є статичними, оскільки розраховуються на основі балансових даних, що характеризують діяльність підприємства на певну дату. Тому така оцінка фінансово-економічного стану підприємств не враховує фактор часу і не відображає об'єктивно фінансово-економічний стан підприємства. З метою усунення цього недоліку пропонується застосування динамічного підходу, який передбачає визначення динаміки фінансово-економічного стану підприємства.

В роботі динаміка фінансово-економічного стану підприємства визначається як характеристика його зміни за певний період, обумовлена здатністю підприємства зберігати наявні тенденції у довгостроковому періоді відносно інших підприємств відповідного виду економічної діяльності. Обґрунтовано, що динаміку фінансово-економічного стану підприємства можна охарактеризувати на підставі темпів зміни інтегрального показника оцінки фінансово-економічного стану за аналізований період, визначення якого здійснюється із використанням коефіцієнта зміни фінансово-економічного стану підприємства:

$$Z_j = \sqrt[m]{I_j^t \cdot I_j^{t-1} \cdot \dots \cdot I_j^{t-m}}, \quad (1)$$

де Z_j – коефіцієнт зміни фінансово-економічного стану j -го підприємства;

I_j^t – індекс інтегрального показника оцінки фінансово-економічного стану j -го підприємства у періоді t ;

$t = 1, 2, \dots, m$ – періоди здійснення аналізу фінансово-економічного стану.

Визначення індексу інтегрального показника оцінки фінансово-економічного стану підприємства здійснюється шляхом співставлення інтегральних показників за звітні періоди. Розрахунок інтегрального показника оцінки фінансово-економічного стану доповнюється формуванням його рейтингу, який визначається на підставі стандартизації фінансово-економічних показників діяльності підприємства до показників «підприємства-еталона».

У роботі розраховано значення коефіцієнтів зміни фінансово-економічного стану підприємств, що склали: для металургійних підприємств – від 1,01 до 1,09; підприємств машинобудування – від 0,88 до 1,33; вугледобувних підприємств – від 0,92 до 1,17. Визначення коефіцієнта зміни фінансово-економічного стану підприємства надає змогу оцінити стан підприємства у порівнянні з іншими підприємствами відповідного виду економічної діяльності в динаміці.

У третьому розділі «**Напрямки впровадження аналітичного забезпечення в управлінні підприємствами**» розроблено науково-методичний інструментарій управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємств на основі динаміко-галузевого підходу; удосконалено методичний підхід до розробки управлінських рішень на основі аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємств; обґрунтовано пропозиції щодо застосування динаміко-галузевого підходу до аналітичного забезпечення управління діяльністю металургійних, машинобудівних та вугледобувних підприємств.

Обґрунтовано, що для здійснення планування та контролю господарської діяльності підприємств доцільним є використання динаміко-галузевого підходу, який передбачає визначення динаміки фінансово-економічного стану підприємства відносно динаміки фінансово-економічного стану галузі (рис. 2).

Рис. 2. Структурно-логічна схема визначення фінансово-економічного стану підприємства за динаміко-галузовим підходом

Згідно даного підходу розраховуються аналітичні показники конкретного підприємства і галузі, які необхідні менеджеру для розробки управлінських рішень; визначається інтегральний показник, що дозволяє на основі рейтингової оцінки фінансово-економічного стану порівняти стан конкретного підприємства із тенденціями функціонування галузі, а також розробляти стратегічні управлінські рішення щодо подальшого розвитку діяльності підприємства:

$$Y_j^t = \frac{I_j^t}{I_{гал}^t} = \frac{R_j^t \cdot R_{гал}^{t-1}}{R_j^{t-1} \cdot R_{гал}^t}, \quad (2)$$

де Y_j^t – динаміко-галузовий коефіцієнт зміни фінансово-економічного стану j -го підприємства у періоді t ;

$I_{аае}^t$ – індекс інтегрального показника оцінки фінансово-економічного стану галузі у періоді t ;

$R_j^t, R_{аае}^t$ – інтегральний показник оцінки фінансово-економічного стану j -го підприємства та галузі у періоді t , відповідно.

Запропонований підхід реалізується на підставі визначення загального динаміко-галузевого коефіцієнта зміни фінансово-економічного стану підприємства, який характеризує рівень випередження динаміки фінансово-економічного стану підприємства у часі відносно галузі в цілому, що надає інформацію керівництву підприємства про його зміни за досліджуваний період та визначає необхідність запровадження заходів щодо його поліпшення у процесі планування діяльності підприємства. Він розраховується за допомогою усереднення динаміко-галузових коефіцієнтів зміни фінансово-економічного стану підприємства за визначений період.

Розраховано значення загального динаміко-галузевого коефіцієнта зміни фінансово-економічного стану підприємств, що складають: для металургійних підприємств – від 0,95 до 1,05; підприємств машинобудування – від 0,45 до 1,55; вугледобувних підприємств – від 0,69 до 1,31. Доведено, що застосування динаміко-галузевого підходу дозволяє розробляти обґрунтовані управлінські рішення у процесі планування господарської діяльності підприємства та здійснення контролю його фінансово-економічного стану відносно галузевої динаміки.

Виконано оцінку результативності практичної реалізації розробленого автором аналітичного забезпечення управління підприємствами: запропонованих індикаторів аналітичних показників діяльності підприємств, динамічного та динаміко-

галузевого підходів в управлінні фінансово-економічними результатами діяльності підприємств. В якості бази порівняння обрано Методику поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій (МПАФГС). Результати цієї апробації наведено у табл. 3, де продемонстровано суттєві відмінності між аналітичними висновками, отриманими за різними підходами. Це свідчить про те, що використання в управлінні підприємствами аналітичного забезпечення без урахування галузевих специфіки і динаміки може призвести до небажаних помилок.

Таблиця 3

Результати застосування різних підходів до формування аналітичного забезпечення діяльності підприємств

Вид економічної діяльності	МПАФГС			Підхід на основі індикаторів аналітичних показників діяльності підприємств			Динамічний підхід			Динаміко-галузевий підхід		
	Кількість підприємств за рівнем фінансово-економічного стану											
	Стійкий	Задовільний	Нестійкий	Стійкий	Задовільний	Нестійкий	Стійкий	Задовільний	Нестійкий	Стійкий	Задовільний	Нестійкий
Металургійне виробництво	5	2	7	4	6	4	4	4	6	4	5	5
Виробництво машин і устаткування	4	5	3	3	4	5	2	5	5	1	10	1
Видобуток кам'яного вугілля	2	3	7	6	3	3	3	5	4	3	8	1

Запропоновані у дисертації підходи до формування аналітичного забезпечення управління підприємствами (а саме, індикатори фінансових аналітичних показників з позицій галузевого підходу, науково-методичний інструментарій аналітичного забезпечення управління підприємствами на основі динамічного та динаміко-галузевого підходів), на відміну від існуючих, надають можливість обґрунтованої розробки управлінських рішень, базуючись на якісній оцінці фінансово-економічного стану підприємств. З огляду на це, в роботі за допомогою сценарного методу пропонуються стратегічні альтернативи розвитку діяльності підприємств. Вони дозволяють здійснювати довгострокове управління підприємством із врахуванням зовнішніх та внутрішніх умов, прогнозувати сценарії подальшого розвитку діяльності підприємств.

Застосування індикаторів аналітичних показників діяльності підприємств дозволяє визначити основні проблемні аспекти їхнього фінансово-економічного стану з позицій галузевого підходу та напями управлінських рішень щодо поліпшення фінансово-економічних результатів. Для вирішення кожного проблемного аспекту фінансово-економічного стану підприємства рекомендується набір управлінських рішень, який може бути реалізований на підприємстві. Розробка конкретних управлінських рішень базується на визначенні причин, що

сприяли невідповідності фактичних значень аналітичних показників фінансово-економічного стану підприємства їх рекомендованим значенням, та залежить від об'єктивності та якості вибору індикаторів аналітичних показників діяльності підприємств. На базі запропонованих підходів до формування аналітичного забезпечення діяльності підприємств в роботі сформовано рекомендації щодо управлінських рішень для підприємств різних видів економічної діяльності (табл. 4).

Таблиця 4

**Набір стратегічних управлінських рішень
для підприємств різних видів економічної діяльності**

Підприємства	Стратегії	Напрями управлінських рішень
ПрАТ «Донецьксталь» - металургійний завод; ПАТ «Запорізький металургійний комбінат» Запоріжсталь; ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат ім.Ф.Е.Дзержинського»;	Стратегія диверсифікації	- підвищення фондоозброєності праці; - підвищення рівня організованості виробничих та управлінських процесів; - підвищення рівня технологічних процесів.
ПАТ «Алчевський металургійний комбінат». ПАТ «Харківський машинобудівний завод «Червоний Жовтень»; ДВАТ Шахта «Красноармійська-Західна №1»; ДВАТ Шахта «Донбас»; ДВАТ Шахта ім. В.М. Бажанова.	Стратегія розвитку	- впровадження нових технологій виробництва продукції; - модернізація обладнання виробництва; - стимулювання науково-дослідницьких розробок; - підтримка існуючих виробничо-технічних позицій підприємства; - модернізація інфраструктури виробництва.
ПАТ «Донецький металургійний завод»; ПрАТ «Макіївський металургійний завод»; ПАТ «Металургійний комбінат» Азовсталь»; ПАТ «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча»; ПрАТ «Дніпровський металургійний завод «Комінмет»; ПАТ «Сімферопольський машинобудівний завод «Прогрес»;	Стратегія відновлення	- пошук та використання факторів ресурсозбереження; - зміна окремих менеджерів корпоративного рівня; - запровадження режиму економії у всіх сферах функціонування; - гнучке використання виробничих потужностей.
ПАТ «Барський машинобудівний завод»; ПАТ «Полтавський машинобудівний завод»; ПАТ «Свердловський машинобудівний завод»; ТОВ «Ясинуватський машинобудівний завод»; ПАТ Дружківський машинобудівний завод; ПАТ «Горлівський машинобудівний завод»; ПрАТ «Красноармійський завод «Маяк»; ПАТ « ДТЕК Шахта Комсомолец Донбасу»; ДВАТ Шахта ім. Челюскінців; ДВАТ Шахта «Новодзержинська»; ДВАТ Шахта «Північна».	Стратегія підтримки і модернізації виробництва	- підвищення рівня автоматизації виробництва; - проведення навчання персоналу підприємства; - зменшення матеріаломісткості; - використання ефекту масштабу; - збалансоване зниження витрат, диференціація продукції; - завантаження вільних виробничих потужностей «зовнішніми» замовленнями.
ПАТ «Краматорський металургійний завод»;	Стратегія	- проведення санації підприємства;

ПрАТ «Донецький електрометалургійний завод»; ПАТ «Єнакієвський металургійний завод»; ПрАТ «Костянтинівський металургійний завод»; ПАТ «Керченський металургійний комбінат»; ПАТ «Дрогобицький машинобудівний завод»; ДВАТ Шахта ім. К.А. Рум'янцева; ДВАТ Шахта ім. А.І. Гайового; ПАТ Шахта «Жданівська».	скорочення	- пошук додаткового фінансування діяльності; - розпродаж неліквідних активів підприємства; - реалізація рішення про банкрутство підприємства.
	Стратегія інтеграції	- об'єднання підприємств повного циклу виробництва продукції; - підвищення технологічного рівня виробництва; - скорочення витрат, оптимізація капіталовкладень за рахунок аутсорсингу.

Реалізація управлінських рішень на основі запропонованих підходів до формування аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємств надає змогу ефективно впливати на їх господарську діяльність та досягати стійкого фінансово-економічного стану.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі здійснено теоретичні узагальнення і запропоновано практичні рекомендації для вирішення актуального наукового завдання щодо аналітичного забезпечення управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємств для підвищення ефективності управлінських рішень.

1. Доведено, що під аналітичним забезпеченням діяльності підприємств розуміється комплекс наукового, методичного та практичного інструментарію фінансово-економічного аналізу, що надає керівництву підприємства інформацію для управління економічними та фінансовими параметрами його діяльності. Аналітичне забезпечення передбачає розкриття причинно-наслідкових зв'язків між цими параметрами і оптимізацію складових, що їх формують, з метою отримання запланованого кінцевого результату.

2. Обґрунтовано, що інструментарій аналітичного забезпечення управління підприємствами охоплює наукові, методичні і практичні підходи в контексті фінансового та економічного аналізу, які спрямовані на вирішення конкретних локальних завдань управління, але системно не пов'язані між собою і не враховують галузевих особливостей національної економіки. Для формування інформаційної бази для здійснення управління економічними та фінансовими результатами діяльності підприємств обґрунтовано основні напрямки подальшого розвитку аналітичного забезпечення.

3. Доведено, що для управління результатами діяльності підприємств необхідно застосування аналітичного забезпечення на основі синтезу фінансового і економічного аналізу, який заснований на поєднанні їх науково-методичного інструментарію. Це надає можливість керівництву підприємства розробляти управлінські рішення щодо оптимізації невикористаних резервів з метою покращення фінансово-економічних результатів діяльності підприємства.

4. Розроблено факторну модель формування фінансово-економічних результатів діяльності підприємств на базі встановлення взаємозалежності між фінансовими та

економічними показниками. Доведено, що використання факторного моделювання в управлінні підприємствами надає можливість визначення резервів господарської діяльності та управління формуванням прибутку підприємства, застосовуючи для цього систему інтенсивних і екстенсивних факторів впливу, що дозволяє маневрувати наявними ресурсами при плануванні фінансово-економічних результатів діяльності підприємства.

5. Обґрунтовано індикатори аналітичних показників за видами діяльності підприємств – металургійне виробництво, машинобудування та видобуток вугілля, використання яких дозволяє здійснювати оцінку фінансово-економічних результатів підприємства у порівнянні з іншими підприємствами певного виду діяльності і планувати стратегічні управлінські рішення щодо їх подальшого розвитку.

6. Запропоновано науково-методичний інструментарій формування аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємств на основі динамічного підходу, реалізація якого дозволяє уникнути недоліків статичних аналітичних оцінок, які мають місце в існуючих аналітичних підходах. В управлінні підприємствами це забезпечує можливість здійснення контролю за виконанням планових завдань, управлінням фінансово-економічним станом підприємства у динаміці, розробкою управлінських рішень щодо його подальшого удосконалення.

7. Доведено, що динаміко-галузевий підхід до аналітичного забезпечення управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємств підвищує якість аналітичного забезпечення управлінських функцій. Обґрунтовано, що застосування наукових положень динаміко-галузевого підходу дозволяє розробляти обґрунтовані управлінські рішення в процесі здійснення стратегічного управління та моніторингу його фінансово-економічного стану відносно галузевої динаміки.

8. Обґрунтовано, що запропоновані підходи до аналітичного забезпечення в управлінні підприємствами, на відміну від існуючих, надають можливість розробляти обґрунтовані управлінські рішення, базуючись на якісній оцінці стану фінансово-економічної діяльності підприємств. З огляду на це, вони дозволяють визначати набір стратегічних рішень щодо розвитку підприємств конкретної галузі і можуть бути використані в процесі планування й контролю господарської діяльності підприємств.

9. Реалізація аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємств, що враховує галузеві індикатори аналітичних показників діяльності і динаміку фінансово-економічного стану підприємств відносно динаміки фінансово-економічного стану галузі, на відміну від існуючих підходів, надає можливість застосування стратегічного управління розвитком підприємств.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у фахових виданнях:

1. Галушка В.В. Фінансово-економічний аналіз: історія, сучасні проблеми та перспективи розвитку / В.В. Галушка, В.М. Антоненко // Теоретичні та прикладні питання економіки : зб. наук. праць. – Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». – 2007. – Вип. 14. – С. 208–215.

Особистий внесок здобувача: досліджено історичні аспекти фінансового аналізу результатів господарської діяльності підприємств та управлінського економічного аналізу, визначено подальші шляхи їх розвитку.

2. Галушка В. Використання методу коефіцієнтів у фінансовому аналізі / В. Галушка // Схід. Аналітично-інформаційний журнал. – 2007. – № 4. – С. 35–37.

3. Галушка В.В. Использование экономических показателей в формировании факторных моделей финансовых результатов / В.В. Галушка, В.Н. Антоненко // Економіка: проблеми теорії і практики : зб. наук. праць. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2008. – Вип. 243: В 4 т. – Т.І. – С.168–177.

Особистий внесок здобувача: обґрунтовано та запропоновано доцільність використання факторних моделей економічних показників при формуванні фінансових результатів підприємства.

4. Галушка В.В. Аспекты использования интегральных методик в финансовом анализе / В.В. Галушка // Управління розвитком : зб. наук. статей. – Харків : ХНЕУ. – 2008. – № 17. – С. 38–40.

5. Галушка В. Використання динамічного підходу в оцінці фінансово-економічного стану суб'єктів господарювання / В. Галушка // Схід. Аналітично-інформаційний журнал. – 2009. – № 5. – С. 30–33.

6. Галушка В.В. Обоснование рекомендуемых значений аналитических финансовых показателей предприятий / В.В. Галушка, В.Н. Антоненко // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія : економічна. – Донецьк, ДонНТУ, 2009. Вип. 36-2. – С. 204–210.

Особистий внесок здобувача: обґрунтовано індикатори аналітичних показників в управлінні вугільними та металургійними підприємствами.

7. Галушка В. Порівняльний апробаційний аналіз методик оцінки фінансово-економічного стану підприємств / В. Галушка // Схід. Аналітично-інформаційний журнал. – 2010. – № 6. – С. 11–16.

8. Галушка В.В. Використання аналітичного забезпечення в управлінні фінансово-економічними результатами підприємств [Електронний ресурс] / В.В. Галушка // Ефективна економіка. – 2011. – № 1. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua>.

9. Галушка В. Аналітичне забезпечення в системі управління підприємством / В. Галушка // Схід. Аналітично-інформаційний журнал. – 2011. – № 2. – С. 19–22.

Тези доповідей у матеріалах конференцій:

10. Галушка В.В. Применение интегральных методик в финансовом анализе / В.В. Галушка, М.М. Хижняк / Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, стале економічне зростання : праці VI Міжнар. наук. конф. студентів та молодих учених. Част. 1 – Донецьк : ДонНУ, 2005. – С. 284 – 286.

Особистий внесок здобувача: досліджено основні недоліки застосування інтегральних підходів до фінансового аналізу.

11. Галушка В.В. Повышение эффективности деятельности шахт / В.В. Галушка, С.А. Хромовських / Динаміка наукових досліджень 2005 : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. Том 67. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2005. – С. 3 – 6.

Особистий внесок здобувача: уточнено основні проблеми в господарській діяльності вугільних підприємств.

12. Галушка В.В. Аспекти применения коэффициентного анализа при оценке финансового состояния: науково-технічний розвиток / В.В. Галушка / Економіка, технології, управління : матеріали V Міжнар. наук. конф. студентів, аспірантів та молодих учених під девізом «Крок молоді у майбутнє» – Київ : НТУУ «КПІ», 2006. – С. 20 – 21.

13. Галушка В.В. Деякі аспекти визначення поняття «фінансові ресурси» / В.В. Галушка, Н.В. Новикова / Проблемы управления производственно-экономической деятельностью субъектов хозяйствования : материалы Всеукр. научн. конф. студ., 17 мая 2007 г., Донецк, ДонНТУ. – Т.1 – Донецк : СПД «Воробьев Д.Н.», 2007. – С.41– 46.

Особистий внесок здобувача: досліджено аспекти використання ресурсів промислового підприємства.

14. Галушка В.В. Проблеми використання основних засобів на вугільних підприємствах / В.В. Галушка, Д.А. Ларін / Актуальні проблеми економічного та соціального розвитку виробничої сфери : матеріали Міжнар. наук.-теор. конф. молодих учених і студентів. – В 3-х томах. – Т.2. – Донецьк : ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», 2007.– С. 114–116.

Особистий внесок здобувача: проаналізовано аспекти використання основного капіталу вугільних підприємств.

15. Галушка В.В. Аспекти проведення аналізу господарської діяльності підприємств / В.В. Галушка, І.В. Коваленко / Актуальні проблеми економічного та соціального розвитку виробничої сфери : матеріали Міжнар. наук.-теор. конф. молодих учених і студентів. – В 3-х томах. – Т.2. – Донецьк : ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», 2008.– С.64–66.

Особистий внесок здобувача: досліджено методичний інструментарій аналізу господарської діяльності промислових підприємств.

16. Галушка В.В. Аспекти формування і управління прибутком підприємства в ринкових умовах / В.В. Галушка, Н.С. Нікіпорець / Проблемы управления производственно-экономической деятельностью субъектов хозяйствования : материалы II Всеукр. научн. конф. студ., 24 апреля 2008 г., Донецк, ДонНТУ. – Т.1 – Донецк : СПД Воробьев, 2008. – С.203–206.

Особистий внесок здобувача: досліджено процес формування та розподілу прибутку підприємства.

17. Галушка В.В. Аспекти визначення поняття «прибуток» / В.В. Галушка, В.А. Замараєва / Проблемы управления производственно-экономической деятельностью субъектов хозяйствования : материалы III Всеукр. научн. конф. студ., 23 апреля 2009 г., Донецк, ДонНТУ. – Т.2 – Донецк : СПД Воробьев, 2009. – С.81–84.

Особистий внесок здобувача: досліджено проблеми управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання.

18. Галушка В.В. Управління прибутком підприємства як економічною категорією / В.В. Галушка, Н.С. Нікіпорець / Проблемы управления

производственно-экономической деятельностью субъектов хозяйствования : материалы III Всеукр. научн. конф. студ., 23 апреля 2009 г., г. Донецк, ДонНТУ. – Т.2 – Донецк : СПД Воробьев, 2009. – С. 107 – 111.

Особистий внесок здобувача: з метою управління прибутком підприємства проаналізовано процес його розподілу.

19. Галушка В.В. Використання фінансово-економічного аналізу під час дослідження діяльності підприємств-платників податків / В.В. Галушка, В.М. Антоненко / Стан і проблеми оподаткування в умовах світової фінансової кризи : матеріали IX Міжнар. наук.-практ. конф. – Донецьк : ДонНУЕТ імені Михайла Туган-Барановського, 2009. – С. 286 – 288.

Особистий внесок здобувача: запропоновано концепцію синтезу фінансового та економічного аналізу діяльності підприємств-платників податків.

20. Галушка В.В. Применение динамического подхода в оценке финансово-экономического состояния предприятий / В.В. Галушка / Актуальні проблеми економічного і соціального розвитку регіону : зб. матеріалів регіон. наук.-практ. конф. – Красноармійськ : КП ДонНТУ, 2009. – С. 168–170.

АНОТАЦІЯ

Галушка В.В. Аналітичне забезпечення управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємств. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Державний вищий навчальний заклад «Донецький національний технічний університет», Донецьк, 2013.

Дисертація присвячена розробці аналітичного забезпечення управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємств з позицій динаміко-галузевого підходу та визначення індикаторів аналітичних показників діяльності підприємств для обґрунтування управлінських рішень.

Визначено сутність аналітичного забезпечення діяльності підприємств як основи для прийняття управлінських рішень. Запропоновано науковий інструментарій аналітичного забезпечення управління підприємствами в контексті фінансового та економічного аналізу. Обґрунтовано концепцію синтезу фінансового та економічного аналізу в управлінні результатами діяльності підприємств. Удосконалено факторну модель формування фінансово-економічних результатів діяльності підприємств. Дістали подальшого розвитку індикатори фінансових аналітичних показників оцінки діяльності підприємств з позицій галузевого підходу.

Запропоновано науково-методичний інструментарій формування аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємств на основі динамічного підходу. Сформовано набір управлінських рішень на основі аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємств. Запропоновано науково-методичний інструментарій аналітичного забезпечення управління фінансово-економічними результатами діяльності підприємств на основі динаміко-галузевого підходу. Обґрунтовано пропозиції щодо застосування підходів до аналітичного забезпечення

діяльності металургійних, машинобудівних та вугільних підприємств для розробки управлінських рішень.

Ключові слова: управління, аналітичне забезпечення, фінансово-економічні результати, динаміко-галузевий підхід, управлінське рішення.

АННОТАЦІЯ

Галушка В.В. Аналитическое обеспечение управления финансово-экономическими результатами деятельности предприятий. – Рукопись.

Диссертация на соискание научной степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 – Экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности). – Государственное высшее учебное заведение «Донецкий национальный технический университет», Донецк, 2013.

Диссертация посвящена разработке аналитического обеспечения управления финансово-экономическими результатами деятельности предприятий с позиций динамико-отраслевого подхода и определения индикаторов аналитических показателей деятельности предприятий для обоснования управленческих решений.

Определена сущность аналитического обеспечения деятельности предприятий как основы для принятия управленческих решений, которое представляет собой комплекс научного, методического и практического инструментария финансово-экономического анализа, использование которого предоставляет руководству предприятия информацию для управления экономическими и финансовыми параметрами его деятельности. Предложен научный инструментарий аналитического обеспечения управления предприятиями в контексте финансового и экономического анализа.

Обоснована концепция синтеза финансового и экономического анализа в управлении результатами деятельности предприятий, которая позволяет разрабатывать управленческие решения по оптимизации неиспользованных резервов, улучшать финансово-экономические результаты деятельности предприятия. Усовершенствована факторная модель формирования финансово-экономических результатов деятельности предприятий путем установления взаимозависимости между финансовыми и экономическими показателями, использование которой позволяет определить резервы производства и влияние определенных факторов на конечный результат деятельности предприятий. Получили дальнейшее развитие индикаторы финансовых аналитических показателей оценки деятельности предприятий с позиций отраслевого подхода, которые учитывают характерные особенности их деятельности, позволяют объективно осуществлять контроль состояния хозяйственной деятельности предприятия и сравнивать его с общими тенденциями функционирования отраслей экономики. Применение индикаторов аналитических показателей деятельности предприятия позволяет определить основные проблемные аспекты его финансово-экономического состояния. Разработка конкретных управленческих решений базируется на определении причин, приведших к несоответствию фактических значений аналитических показателей финансово-экономического состояния предприятия и рекомендуемых значений.

Предложен научно-методический инструментарий формирования аналитического обеспечения управления деятельностью предприятий на основе динамического подхода, реализация которого позволяет избежать недостатков статических аналитических оценок, которые применяются в существующих аналитических методиках. Это обеспечит осуществление контроля за выполнением плановых заданий, управлением финансово-экономическим состоянием предприятия в динамике, разработкой управленческих решений по его дальнейшему совершенствованию. Сформирован набор управленческих решений с применением сценарного подхода на основе аналитического обеспечения управления деятельностью предприятий.

Предложен научно-методический инструментарий для аналитического обеспечения управления финансово-экономическими результатами деятельности предприятий на основе динамико-отраслевого подхода, который базируется на определении динамики финансово-экономического состояния предприятия относительно динамики финансово-экономического состояния отрасли, обеспечивающий возможность осуществления планирования и контроля деятельности предприятий относительно изменения отраслевой динамики. Реализация научно-методического инструментария на основе динамического и динамико-отраслевого подходов дает возможность менеджерам разрабатывать обоснованные стратегические управленческие решения. С помощью сценарного метода предлагаются стратегические альтернативы развития деятельности предприятия. Они позволяют осуществлять долгосрочное управление предприятием, учитывая релевантные внешние и внутренние условия, прогнозировать сценарии дальнейшего развития деятельности предприятий.

Обоснованы предложения по применению подходов к аналитическому обеспечению деятельности металлургических, машиностроительных и угольных предприятий для разработки управленческих решений в процессе планирования и контроля хозяйственной деятельности.

Ключевые слова: управление, аналитическое обеспечение, финансово-экономические результаты, динамико-отраслевой подход, управленческое решение.

SUMMARY

Galushka V.V. Analytical supply of financial-economic results of enterprises' activities' management. – Manuscript.

Dissertation for the degree of candidate of economics sciences in the specialty 08.00.04 – Economics and enterprises management (by economic activity). – State higher education establishment «Donetsk national technical university», Donetsk, 2013.

Dissertation is devoted to the development of analytical support of the financial and economic performance of enterprises from the standpoint of dynamic-sectoral approach and indicators of analytical performance of companies to inform management decisions.

Defines the essence of analytical support of the enterprise as a basis for management decisions. We propose a scientific analytical instruments to ensure the management of enterprises in the context of the financial and economic analysis. Conception synthesis of the financial and economic analysis in the management of business results. Improved

factor model of formation of financial and economic performance of the enterprises. Developed further indicators of financial analysis indicators to measure the activities of enterprises in terms of sectoral approach. We propose a scientific and methodological tools for analytical support of business management based on a dynamic approach. A set of management solutions with scenic hike through analytical support for business management.

We propose a scientific and methodological tools for analytical support of the financial and economic performance of enterprises based on the dynamic-sectoral approach. Substantiated proposals on participatory approaches to support about activities metallurgical, machine-building and coal companies to develop management decisions.

Keywords: management, analytical support, financial and economic results, dynamical-sectoral approach, management decision.

Підписано до друку 24.05.2013.
Формат 60х90/16. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 0,9; ум. вид. арк. 0,9.
Замовл. № 240513 Тираж 100 прим.

Надруковано СПД ФО «Воробйов Д.М.»